

Na leto (ale aj na zimu) by sme ti chceli odporučiť knihu zábavných šachových príbehov baróna Prášila, ktoré by si si mohol prečítať alebo by ti s tým mohli pomôcť rodičia, či učitelia. Kniha na nás urobila veľký dojem a s dovolením autora Ti umožníme prečítať si niekoľko príbehov na web stránke.

Sme veľmi radi, že sme na zverejnenie dostali súhlas vydavateľa, lebo v ochranné známke knihy sa píše, že autorské právo tejto práce je chránené prastarým mayským kúzlom. Každý, kto sprístupní časť knihy na internete, alebo si stiahne jej časť z internetu spácha pirátsky zločin a bude teda trpieť hroznými, nekonečnými mukami.

Tu je barón Prášil na obale knihy:

Dúfame, že sa ti spravodajcovia a naša webová stránka páčia. Prosím, daj nám vedieť, čo sa ti páči najviac a čo iné by si rád v spravodajcoch videl. Pokúsime sa ti vyhovieť.

Tvoj Cis tím (pošli e-mail na cis@fide.com)

Náš hlavný sponzor

ROSNEFT
O I L C O M P A N Y

Rodičia a Učitelia

Väčšina detí má rada rozprávky, a tie, ktoré sa učia hrať šachu majú radi šachové príbehy. Nie je veľa kníh s týmto obsahom. Jedna z najlepších bola vydaná minulý rok vydavateľstvom Mongoose Press. Autor, Amatzia Avni, napísal viac zaujímavých kníh na rôzne šachové témy, ale myslíme, že kniha *Neobyčajné šachové dobrodružstvá Baróna Prášila (The Amazing Chess Adventures of Baron Munchausen)* je tou, pre ktorú si ho budú šachisti pamätať.

V knihe je 81 krátkych pútavých príbehov o dobrodružstvách Baróna Prášila. O jeho cestách do neba, pekla, o partii na polovici šachovnice alebo o chorobe šialených dám a mnoho ďalšieho.

Mladším deťom môžete čítať príbehy Vy, staršie si ich môžu čítať sami. Dokonca aj veľmi dobrí hráči môžu mať z týchto neuveriteľných príbehov pôžitok a poučenie.

Čo je v tomto čísle spravodajcu?

- 2 Na začiatku
- 3 Majstrovstvá sveta v rapid a v bleskovom šachu
- 4 Napoleonov šachový ústup
- 6 Prieskum otvorení – Kráľovský gambit

Na začiatku

Práve ste začali hrať šach? Tieto úlohy sú pre práve Teba. Úlohy s nepárnyimi číslami sú jednoduché, párne čísla sú trochu zložitejšie.

Na začiatku – 21 (Šachový tábor 1-98)

Biely na ťahu: Obrana. Ako sa biely vyhne strate figúry?

Na začiatku – 23 (Šachový tábor 1-145)

Biely na ťahu: Obrana. Ako biely zabráni strate figúry?

Na začiatku – 22

Biely na ťahu: Ako sa brániť šachu?

Na začiatku – 24

Čierny na ťahu: Čo by ste hrali?

Snažte sa, aby vaše oči nezablúdili na odpovede!

21. 1. ♖f4-h4

22. 1. ♔d1-e1?? 1. ♖f4-d2 bolo oveľa lepšie. **1...e5xf4** a čierny vyhral. Jeff TOMY – Stefan-Alexandrescu ADASCALITEI, World Schools Championship 2012, Open under 7.

Snažte sa, aby vaše oči nezablúdili na odpovede!

23. 1. ♕a1-d4

24. 1... ♖e7-e8? 1... ♖e7xe4+ 2. ♔e1-d1 f5xg4 3. ♖b5xc5+ d7-d6 4. ♕g5-h6+ ♔f8-g8 5. ♖c5-e3 ♖e4xe3 6. f2xe3 g4xf3 7. g2xf3 je komplikovaná *nepriama* obrana, ktorá by udržala pozíciu v ronováhe. **2. ♖b5xc5+** a biely vyhral. Oliver LENDVAI – Georgy BALKAROV, World Schools Championship 2012, Open under 7.

Majstrovstvá sveta v Rapid šachu a v bleskovom šachu

1-11. júla, Astana, Kazachstan

ZRÝCHLENÝ ŠACH (RAPID)

Predchádzajúci majster sveta:

Gata Kamsky (USA)

16-ti, väčšinou najlepší hráči na svete v rapid šachu odohrali kruhový turnaj (každý s každým), s cieľom určiť nového majstra sveta v rapid šachu. Tempo hry bolo 15 minút na partiu plus ďalších 10 sekúnd za každý vykonaný ťah. Hráč s najvyšším ratingom na svete, Magnus Carlsen začal s 9,5 bodov po 11 partiách, ale potom zaznamenal len 1 bod zo 4 partíí a predbehol ho Rus Sergej Karjakin, ktorý získal majstrovský titul. Šťastných víťazov môžete vidieť na nasledujúcom obrázku (zprava doľava): strieborný medailista Magnus Carlsen (Nórsko) - 10.5/15, **Majster sveta v rapid šachu 2012 Sergej Karjakin (Rusko)** - 11,5, bronzový medailista Veselin Topalov (Bulharsko) - 9.5.

BLESKOVÝ ŠACH (BLITZ)

Predchádzajúci majster sveta:

Levon Aronjan (Arménsko)

16 hráčov, každý z nich odohral 30 partíí (Bielymi a čiernymi proti každému súperovi) – na taký maratón musíš byť v dobrej kondícii! **Alexander Griščuk** z Ruska je známy špecialista na bleskový šach. Bol **Majstrom sveta v bleskovom šachu** v roku 2006 a svoj úspech zopakoval v Astane ziskom 20 bodov! Tu je s krásnou trofejou, ktorú získal za svoj výkon :

Kto myslíš, že boli ďalší medailisti? Práve si ich videl na obrázku hore: Magnus Carlsen skončil druhý so ziskom 19.5/30 a Sergej Karjakin bol tentoraz tretí s 18.5.

Hracie tempo bolo 3 minúty na partiu a ďalšie 2 sekundy za každý vykonaný ťah.

Obrázky z oficiálnej stránky <http://worldchess.kz/ru>

Napoleonské vojny na šachovnici

Možno ste už na hodinách dejepisu v škole príležitosť spoznať príbehy slávneho francúzskeho cisára Napoleona Bonaparta. Urobil veľa pre Francúzsko počas svojej vlády v rokoch 1804 - 1815, ale v súčasnosti je pravdepodobne viac známy svojimi vojnovými ťaženiami, neskôr nazvanými *Napoleonské vojny*. V roku 1812 získal pod kontrolu nad väčšinou z kontinentálnej Európy! Napoleon sa potom rozhodol ísť ďalej na východ - do Ruska. Jeho takmer pol miliónová *Veľká armáda (Grande Armée)* pochodovala cez západné Rusko a vstúpila do Moskvy.

Avšak Rusi odmietli kapitulovať (niečo, z čoho by ste mali vziať poučenie vo svojich šachových partiách!). Zásobovanie francúzskej armády potravinami a ďalšími zásobami postupne zlyhávalo. Ťažká ruská zima prispela k ťažkostiam síl Napoleona a nakoniec musel opustiť Moskvu - jedno z najväčších sklamaní v jeho kariére.

Útek Napoleona z Moskvy do Paríža

bola vôbec prvá ruská šachová štúdia. Vytvoril ju slávny šachový majster Alexander Petrov v roku 1824. Je veľmi symbolická. Ukazuje, ako pomocou šachových figúr možno doslova kresliť obrazy.

Úvodná pozícia štúdie je na diagrame vpravo.

Predstavte si, že čierny kráľ je Napoleon. Nachádza sa pri Moskve (pole a1). Pole h8 predstavuje Paríž. Bieli jazdci sú ruská kavaléria, ktorá výrazne prispela k neúspechu jeho ťaženía. Diagonála h1-a8 je rieka Berezina (teraz v Bielorusku), v zhode s históriou pri prechode cez ňu mohla ruská armáda zajať francúzskeho cisára.

Pozrime sa, ako ruská kavaléria (kozáci) donútila Napoleona k úteku:

1. ♘f1-d2+ ♔b1-a2
2. ♘e2-c3+ ♔a2-a3
3. ♘d2-b1+ ♔a3-b4
4. ♘c3-a2+ ♔b4-b5
5. ♘b1-c3+ ♔b5-a6

(pozri diagram vpravo)

WGM Anna Burtasova

Útek Napoleona z Ruska
Slávna maľba Adolfa Northena

Mimochodom, Napoleon Bonaparte bol vášnivým šachistom! Ale to je iný príbeh, o ktorom možno nabudúce...

Napoleon sa priblížil k rieke Berezine a chce ju prebrodiť cez polia c6, b7, a8. Vidíš, ktorá figúra ovláda tieto polia? Je veľmi dôležité, aby ste videli takéto "dlhé" ťahy dlhokrokých figúr, teda dámy, veže a strelcov. Autor štúdie Petrov napísal vo svojom komentári k 6.ťahu: "Dáma blokovala Napoleonov únik cez pole a8 a francúzsky cisár v obklúčení mohol namiesto úteku do Paríža dostať mat". Avšak, ruský veliteľ si príležitosť nechal ujst' (nájdete ju vy?) a pokračoval v prenasledovaní:

6.	♞a2-b4+	♔a6-a7
7.	♞c3-b5+	♔a7-b8
8.	♞b4-a6+	♔b8-c8
9.	♞b5-a7+	♔c8-d7
10.	♞a6-b8+	♔d7-e7
11.	♞a7-c8+	♔e7-f8
12.	♞b8-d7+	♔f8-g8
13.	♞c8-e7+	♔g8-h8
14.	♔h2-g2	Mate! ->->

Ruský cár Alexander (biely kráľ) odkryl dráhu svojej kráľovnej a dal Napoleonovi mat v Paríži.

Ústup Francúzov
(od ruského maliara Ilariona Prianišnikova)

Ruská kavaléria (jazdeckto)

Napoleon bol v exile od roku 1815 na ostrove Svätá Helena v južnom Atlantiku, kde zomrel v roku 1821.

Alexander Petrov

Prieskum otvorení- Kráľovský gambit

GM & FST Efstratios Grivas (www.GrivasChess.com)

Obsah

Kráľovský gambit je šachové otvorenie, ktoré začína ťahmi **1.e2-e4 e7-e5 2.f2-f4** (D)

Biely ponúka obeť pešiaka za odstránenie čierneho e-pešiaka a šancu vybudovať si silné centrum postupom d2-d4. Teória dokazuje, že ak si čierny chce udržať materiálnu prevahu, je donútený oslabiť si svoje kráľovské krídlo.

'Kráľovský gambit' je jedno z najstarších otvorení, ktoré bolo skúmané už v 17.storočí talianskym majstrom Giuliom Poleriom. Nachádza sa aj v ešte staršej knihe od Luisa Ramireza de Lucena.

Kráľovský gambit sa občas vyskytuje na majstrovskej úrovni aj dnes. Čierny môže dosiahnuť dobrú pozíciu vrátením gambitového pešiaka. Vyskytujú sa dve hlavné vetvy v závislosti či čierny zahrá 2...e5xf4: 'Prijatý kráľovský gambit' (KGA) alebo nie 'Odmietnutý kráľovský gambit' (KGD).

História

'Kráľovský gambit' bolo jedno z najčastejšie sa vyskytujúcich otvorení počas viac ako 300 rokov, a hralo ho veľa silných hráčov a stvorilo mnoho fantastických útočných partií, včítane tzv. *Nesmrtelnej partie* (rozobranej nižšie). Avšak, hráči mali naň veľmi rozdielne pohľady. Francois-Andre Danican Philidor (1726-1795),

najväčší hráč a teoretik svojej doby, napísal, že Kráľovský gambit pri najlepšej hre oboch súperov skončí remízou. Útok a obrana sú v rovnováhe a pokiaľ sú rovnako kvalitné, partia sa skončí nerozhodne.

O viac ako 150 rokov neskôr, Siegbert Tarrasch, jeden z najsilnejších svetových hráčov na konci 19. a začiatku 20. storočia, vyhlásil toto otvorenie za rozhodujúcu chybu a napísal, že "je takmer šialenstvo hrať kráľovský gambit". Podobne, budúci majster sveta Bobby Fischer napísal článok o nekorektnosti kráľovského gambitu, v ktorom uviedol: "Podľa môjho názoru je kráľovský gambit vyvrátený. Vede vynútené k prehre." a uviedol svoju, "Fischerovu obranu" ako jeho vyvrátenie.

Žiadne z týchto vyhlásení sa však zatiaľ neukázalo ako pravdivé. Hoci kráľovský gambit je vzácnosťou v modernej veľmajstrovskej praxi, stále ho viacero veľmajstrov aj naďalej používa, napr. Joseph Gallagher, Hikaru Nakamura, Nigel Short alebo Alexej Fjodorov. Bolo tiež súčasťou arzenálu 9.majstra sveta Borisa Spasského a kandidáta na titul majstra sveta Davida Bronštejna, ktorí takmer bez pomoci priniesli starodávnomu otvoreniu v modernej praxi stratenú dôveryhodnosť. Kráľovský gambit je tiež často vidieť na klubovej úrovni.

Encyklopédia šachových otvorení (ECO) má pre kráľovský gambit vyčlenených až 10 kódov C30 - C39.

Varianty

Ako prijatý, tak aj odmietnutý kráľovský gambit obsahujú niekoľko variantov, hoci prijatie gambitu je všeobecne považované za najlepšie.

1.e2-e4 e7-e5 2.f2-f4:

- **Odmietnutý kráľovský gambit** – Čierny môže gambit odmietnuť, alebo dokonca ponúknuť protigambit.
- Panteldakisov protigambit: **2...f7-f5?!**
- Falkbeerov protigambit: **2...d7-d5 3.e4xd5 e5-e4.**

- Nimcovičov protigambit: **2...d7-d5 3.e4xd5 c7-c6!?**
- Klasická obrana: **2...f8-c5.**
- Ďalšie možnosti: **2...b8-c6 3.g1-f3 f7-f5; 2...d7-d6 3.g1-f3 e5xf4; 2...g8-f6 3.f4xe5 f6xe4 4.g1-f3 e4-g5! 5.d2-d4 g5xf3+ 6.d1xf3 d8-h4+ 7.f3-f2 h4xf2+ 8.e1xf2; 2...d8-f6 (Norwaldov variant) 2...d8-h4+ 3.g2-g3 h4-e7; (Keeneho obrana - 2...c7-c5 (Mafiánska obrana).**

• **Prijatý kráľovský gambit - 2...e5xf4**

- Masonov, resp. Keresov gambit: **3.b1-c3**
- Steinitzov, resp. Villemsonov gambit: **3.d2-d4.**
- Tartakowerov gambit: **3.f1-e2**
- Breyerov, resp. Uhorský gambit: **3.d1-f3.**
- Hlavný variant: **3.g1-f3:**

- Schalloppova obrana: **3...g7-g5:**
- Parížsky útok: **4.h2-h4.**
- Quaadeho útok: **4.b1-c3.**
- Muziov gambit: **4.f1-c4.**
- Beckerova obrana: **3...h7-h6.**
- Bonč-Osmolovského obrana: **3...g8-e7.**
- Cunninghamova obrana: **3...f8-e7.**
- Moderná, resp. Abbaziaova obrana: **3...d7-d5.**
- Fischerova obrana: **3...d7-d6.**

□ Adolf ANDERSEN

■ Lionel KIESERITZKY

C33 Londýn 1851 (Nesmrtelná partia)

1.e2-e4 e7-e5 2.f2-f4 e5xf4 3.f1-c4 d8-h4+ 4.e1-f1 b7-b5?!

Tento takzvaný "Bryanov protigambit" je dnes považovaný za pochybný, 160 rokov po tejto partii!

5.c4xb5 g8-f6 6.g1-f3 h4-h6 7.d2-d3

7.b1-c3 g7-g5 8.d2-d4, s nasledujúcim h2-h4 je pravdepodobne ešte lepšie.

7...f6-h5 8.f3-h4

Nemecký veľmajster GM Robert Hübner odporúča **8.h1-g1!** (s úmyslom g2-g4) a potom napríklad, **8...h6-b6 9.b1-c3 c7-c6 10.b5-c4** (hrozí .f3-e5 or .f3-g5) **10...b6-c5 11.d1-e2 c8-a6 12.c4xa6 b8xa6 13.d3-d4 c5-a5 14.f3-e5 g7-g6 15.e5-c4 a5-c7 16.e4-e5** so zdruvujúcim útokom.

8...h6-g5 9.h4-f5 c7-c6

Čierny mal pravdepodobne skúsiť **9...g7-g6** (teraz alebo v nasledujúcom ťahu), s úmyslom napadnúť bieleho jazdca na f5.

10.g2-g4 h5-f6 11.h1-g1!

Veľmi nápaditá obeť figúry. Cieľom je v nasledujúcich ťahoch získať veľa času napádaním čiernej dámy. Biely získa veľký náskok vo vývine figúry.

11...c6xb5 12.h2-h4 g5-g6 13.h4-h5 g6-g5 14.d1-f3 f6-g8

Zúfalé **14...f6xg4** bolo komentátormi tiež navrhované, ale situácia čierneho vyzerá veľmi chmúrne po **15.g1xg4 g5xh5 16.c1xf4 d7-d5 17.b1-c3 c8xf5 18.e4xf5.**

15.c1xf4 g5-f6

Po 15...♖g5-d8 16.♜b1-c3 je náskok bieleho vo vývine naozaj zdrvivujúci.

16.♜b1-c3 ♕f8-c5 17.♜c3-d5

Efektívny ťah, ale prísne povedané 17.d3-d4! Je jednoduchšie a presnejšie: 17...♙c5xd4 18.♜c3-d5 s výhrou bieleho.

17...♗f6xb2 18.♙f4-d6

Ďalší efektívny ťah, podľa Hübnera bolo presnejšie 18.♙f4-e3! s pokračovaním 18...♗b2xa1+ 19.♔f1-g2 ♗a1-b2 20.♙e3xc5 ♗b2xc2+ 21.♔g2-h3 ♗c2xc5 22.♞g1-c1!! d7-d6 (22...♗c5xc1 23.♜f5-d6+ ♔e8-d8 24.♜d6xf7+ ♔d8-e8 25.♜f7-d6+ ♔e8-d8 26.♗f3-f8#) 23.♞c1xc5 ♙c8xf5 24.♗f3xf5 d6xc5 25.♗f5-c8#.

18...♗b2xa1+ 19.♔f1-e2 ♙c5xg1?

Kieseritzky, pravdepodobne v určitom šoku, prijíma ďalšiu Anderssenovu obeť, čo sa v dobe, keď sa partia odohrala považovalo za znak cti. Zatiaľ, čo 19...♗a1-b2! by výsledok partie postavilo pod otázku.

20.e4-e5!!

Prerušenie dráhy čiernej dámy prináša hrozbu 21.♜f5xg7+ ♔e8-d8 22.♙d6-c7#.

20...♜b8-a6

Hoci 20...♙c8-a6 je húževnatejšou obranou, ale biely sa aj tak presadí po 21.♜d5-c7+ ♔e8-d8 22.♜c7xa6 (hrozí hlavne 23...♙d6-c7+ nasledované osudným ♜f5-d6) 22...♙g1-b6 23.♗f3xa8 ♗a1-c3 24.♗a8xb8+ ♗c3-c8 25.♗b8xc8+ ♔d8xc8 26.♙d6-f8! h7-h6 27.♜f5-d6+ ♔c8-d8 28.♜d6xf7+ ♔d8-e8 29.♜f7xh8

Adolf Anderssen

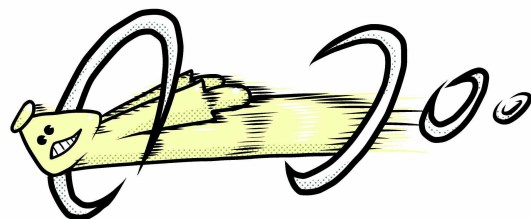
♔e8xf8 30.♔e2-f3 a biely jasne vyhrá koncovku. Avšak záver partie je oveľa krajší! 20...♙c8-b7 21.♜f5xg7+ ♔e8-d8 22.♗f3xf7 ♜g8-h6 23.♜g7-e6+! ♔d8-c8 24.♜d5-e7# by bol tiež pôvabný záver! **21.♜f5xg7+ ♔e8-d8 (D)**

22.♗f3-f6+!!

Záverečná paráda završuje krásnu útočnú partiu.

22...♜g8xf6 23.♙d6-e7# mat.

Svištiaci strelec (James Flear)